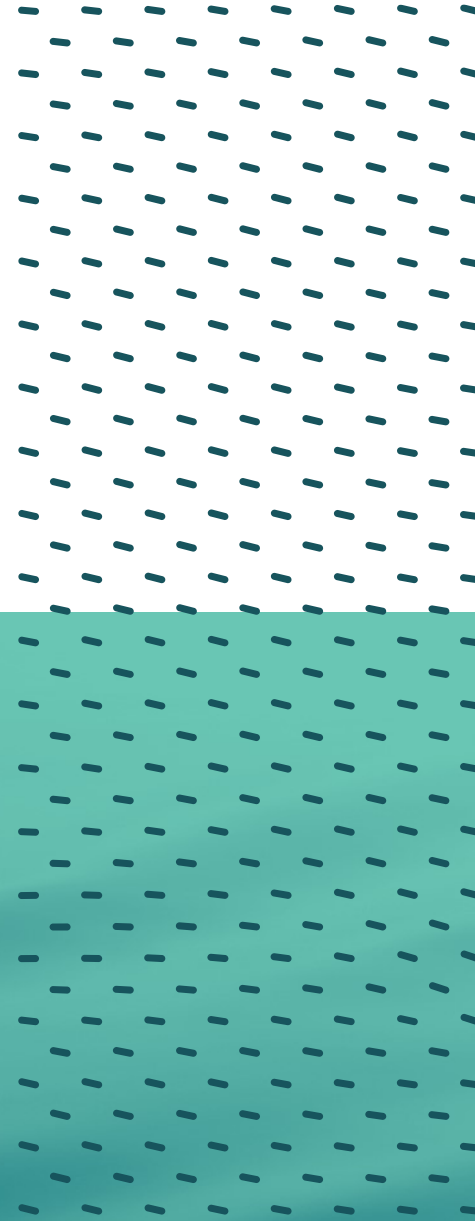

Nofitech

Kritiske faktorer i RAS-anlegg

- teknologi, kompetanse og daglig drift

Å leve i vann

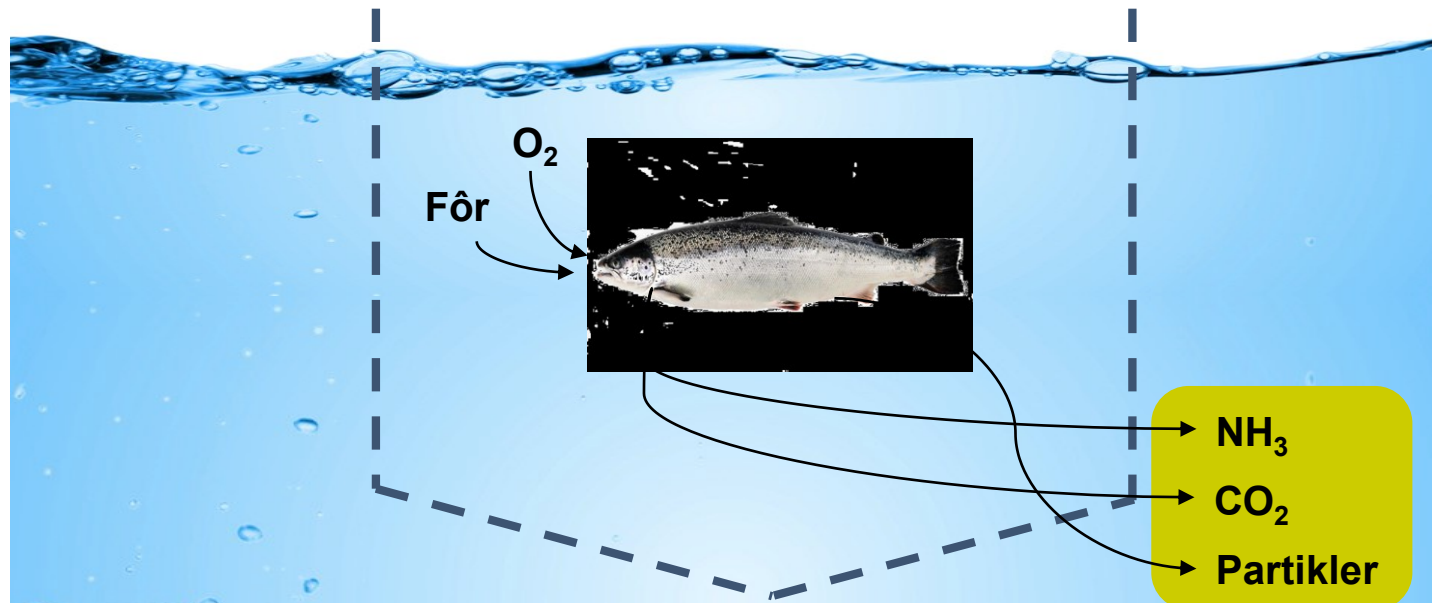
< 1 bakterie per milliliter

Spiser, drikker, puster og går på do i vannet
Kroppstemperaturen, og dermed metabolismen er bestemt av vanntemperaturen

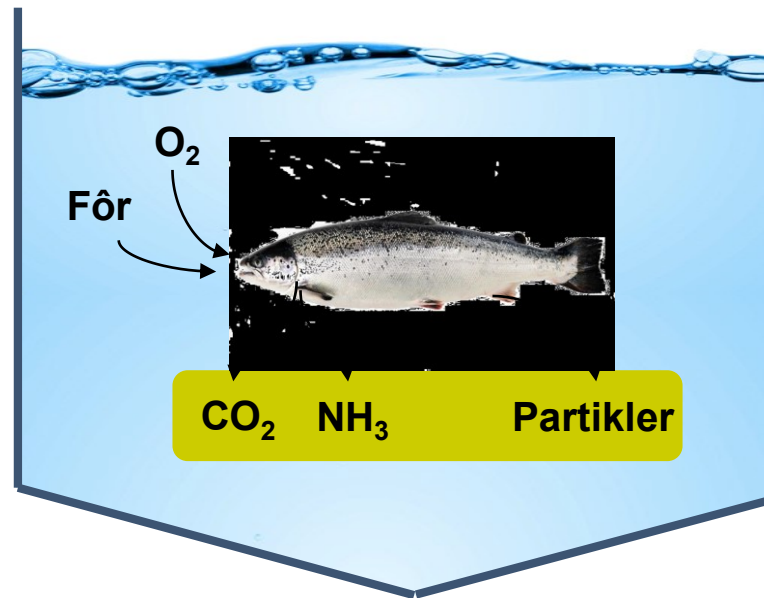
1 000 000 bakterier per milliliter
10 000 000 virus per milliliter

Oppdretter har et stort ansvar:
i fangenskap kan ikke fisken forlate et
område med suboptimale betingelser

Natur og vær styrer fiskens omgivelser i åpne merder

I lukkede systemer oppkonsentreres
avfallsstoffene i vannet rundt fisken

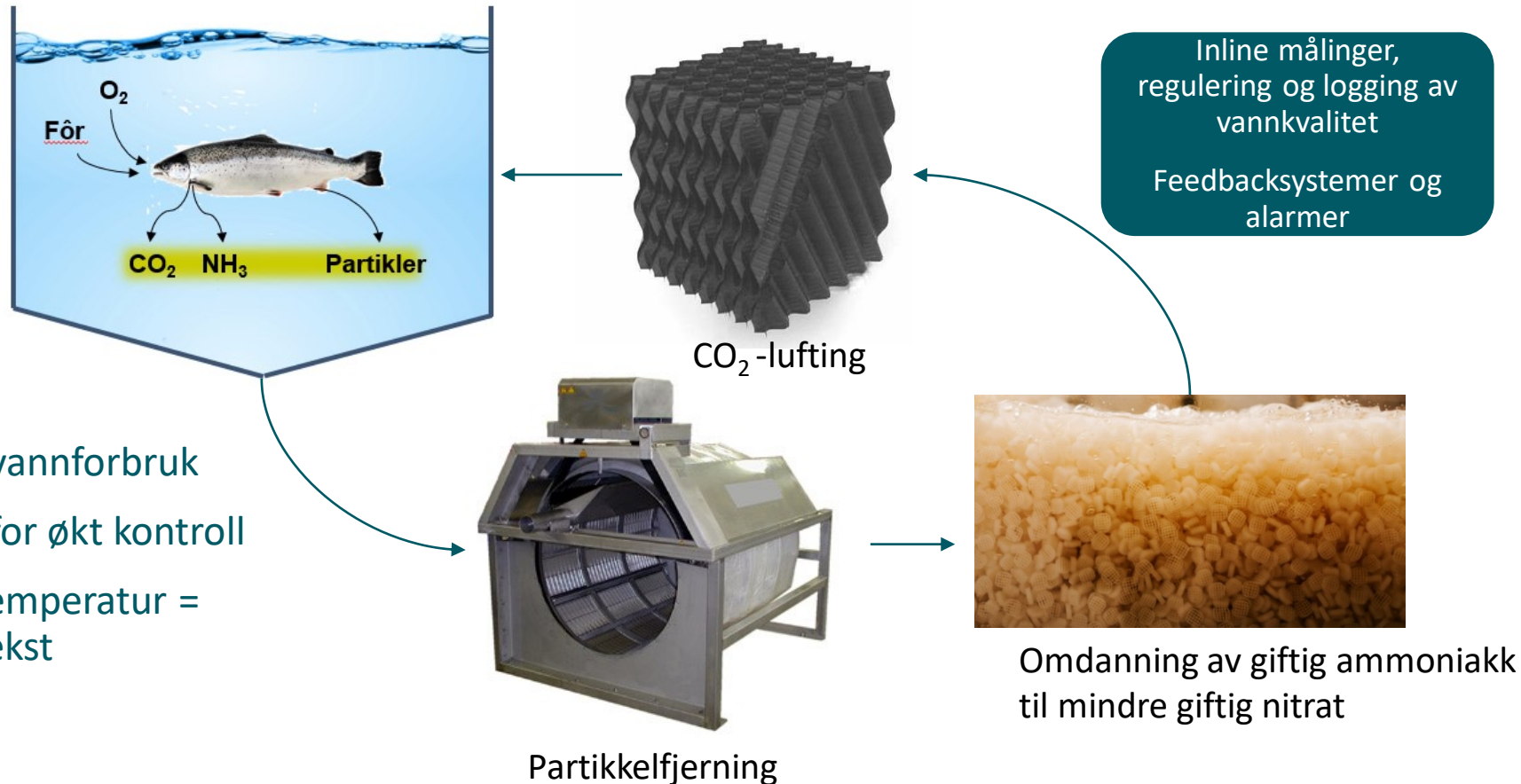

Oppdretter styrer fiskens omgivelser

Nofitech

Derfor er det helt essensielt med design og drift som sikrer trygg og stabil vannkvalitet i RAS

Fordeler:

- Redusert vannforbruk
- Mulighet for økt kontroll
- Optimal temperatur = optimal vekst

Nofitech

«Alle» nye landbaserte anlegg i Norge er RAS

Hardingsmolt

Marine Harvest Steinsvik

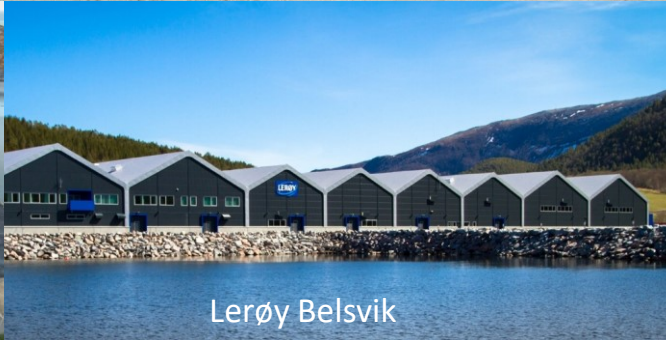
Erko Sagvåg

Marine Harvest Norheim

Lerøy Laksefjord

Lerøy Belsvik

Bremnes Seashore Trosnavåg

Å drifte et RAS krever kunnskap om svært komplekse sammenhenger!

For eksempel: økning i pH fra 7.2 to 7.4

- Gjør ammoniakk mer giftig
- Gjør CO₂ mindre giftig
- Gjør aluminium mindre giftig
- Gjør H₂S mindre giftig
- Reduserer effektiviteten av CO₂-lufteren
- Øker effektiviteten av biofilteret

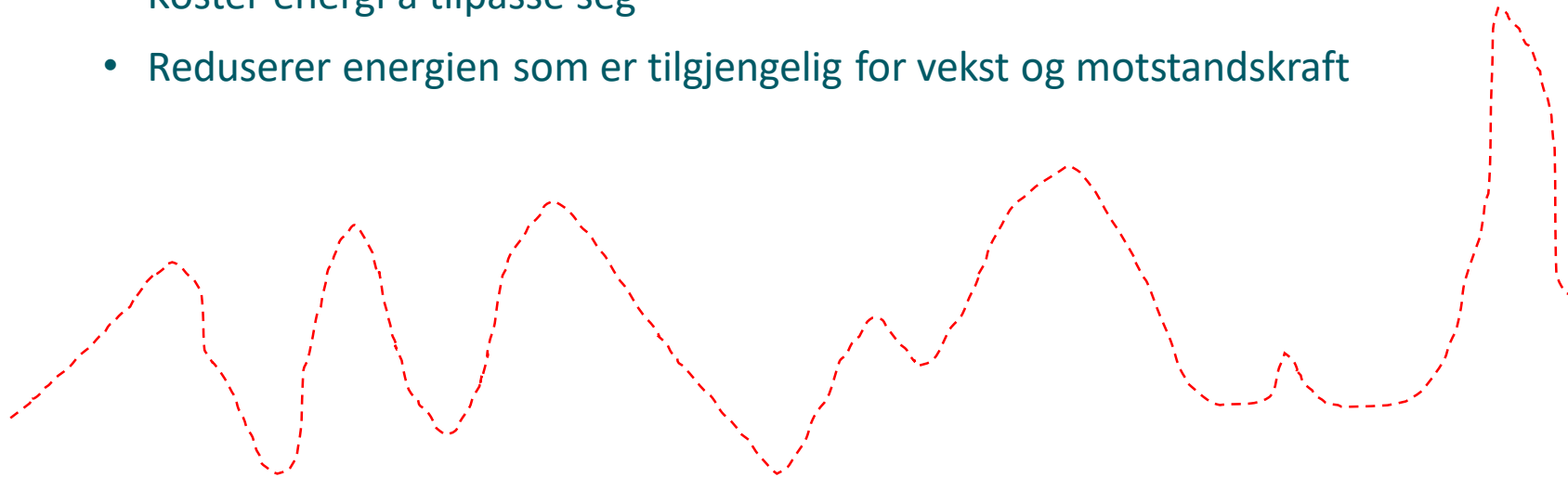

Stabilitet i vannkvalitet er viktig for god produksjon

Fisken er tilpasningsdyktig, men raske variasjoner koster:

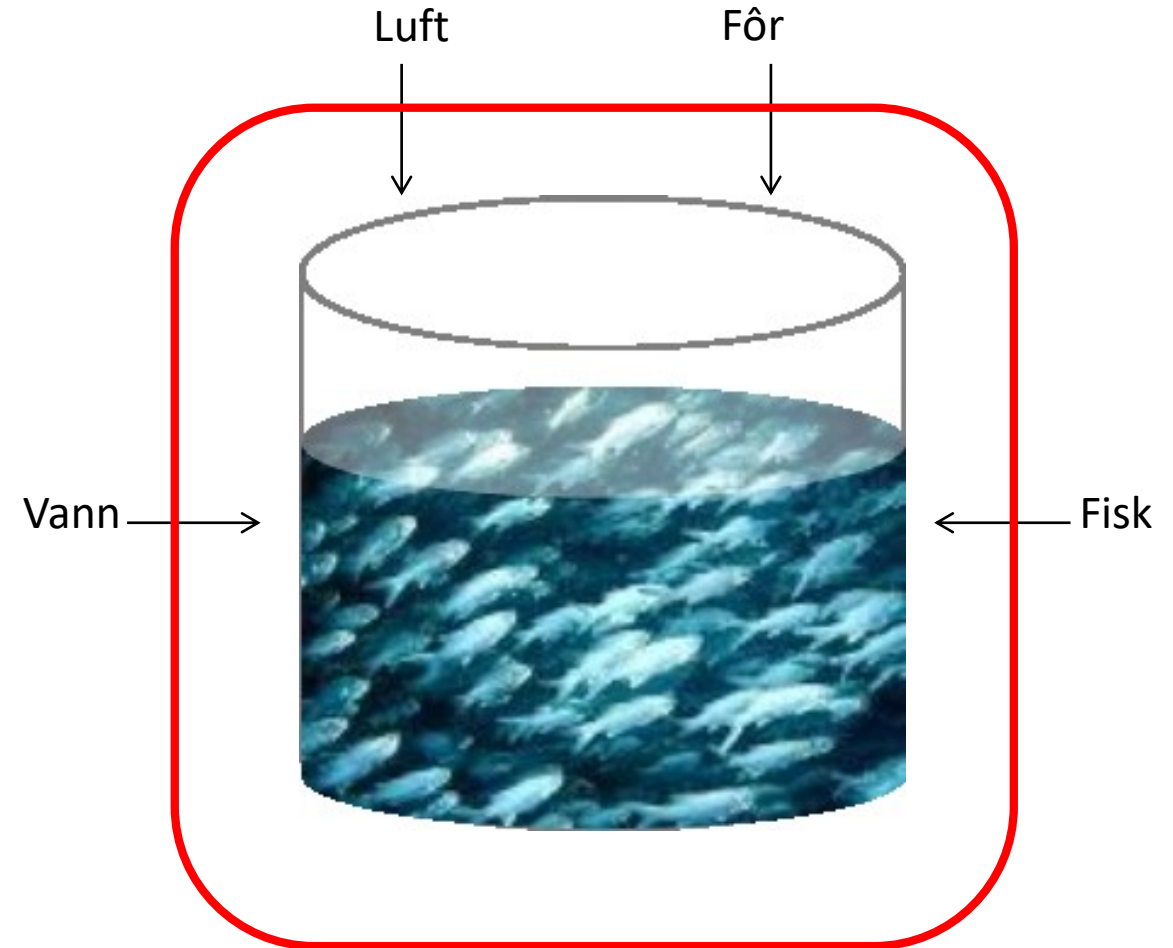
- God vekst og trivsel ved 8 °C
- God vekst og trivsel ved 12 °C
- Stress når vanntemperaturen endres mellom 8 og 12 °C på kort tid
- Koster energi å tilpasse seg
- Reduserer energien som er tilgjengelig for vekst og motstandskraft

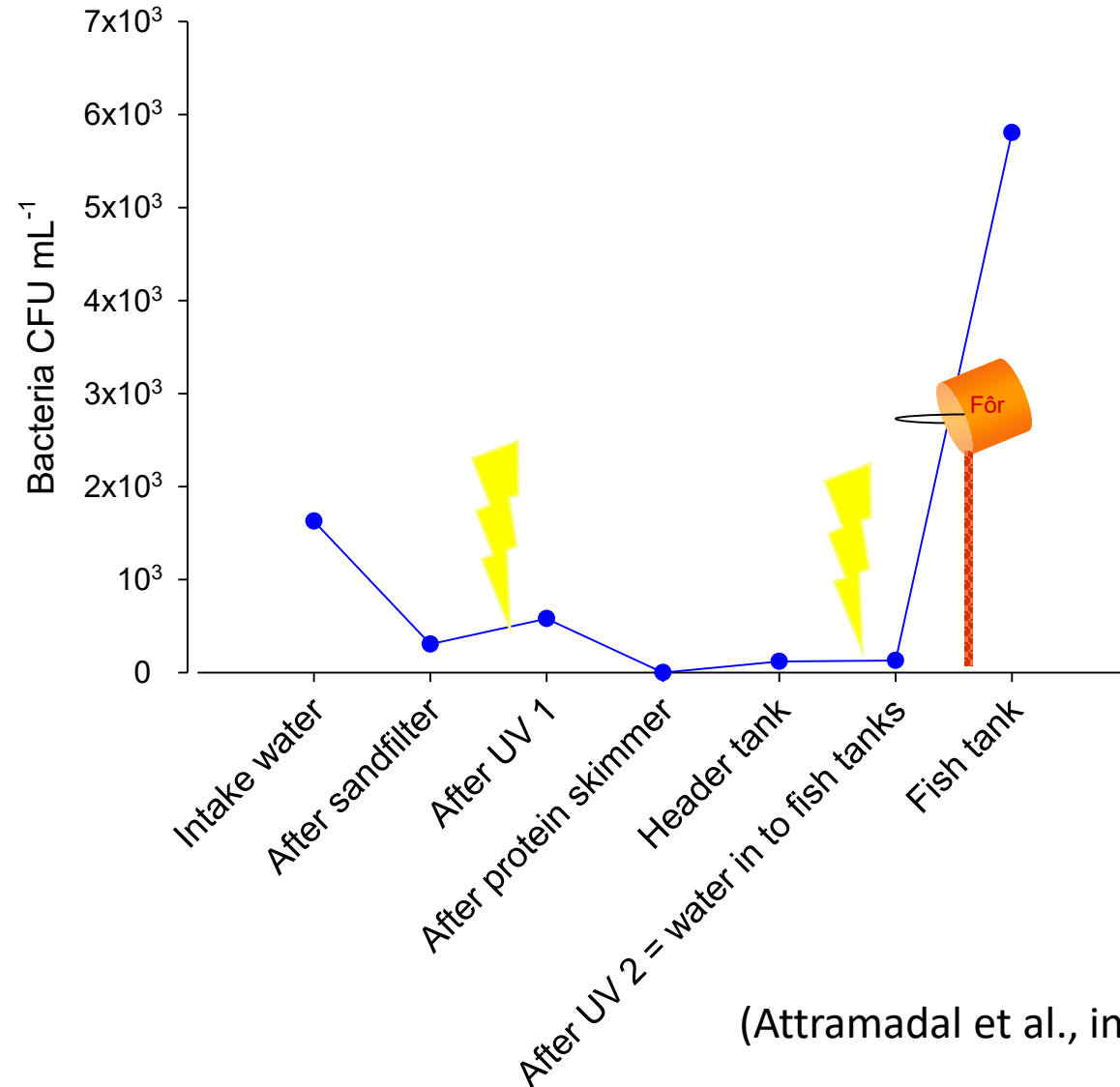
Biosikkerhet inn er viktig

- For å stoppe patogener fra å komme inn i anlegget
- Flere barrierer gir økt sikkerhet
- Typisk partikkelfilter (200 μm) og UV
- En kombinasjon av membranfiltrering og UV sikrer dobbel barriere mot smitte, i tillegg til partikkelfjerning og optimal effektivitet av UV

Selv med topp biosikkerhet vokser det alltid masse bakterier inne i anlegget

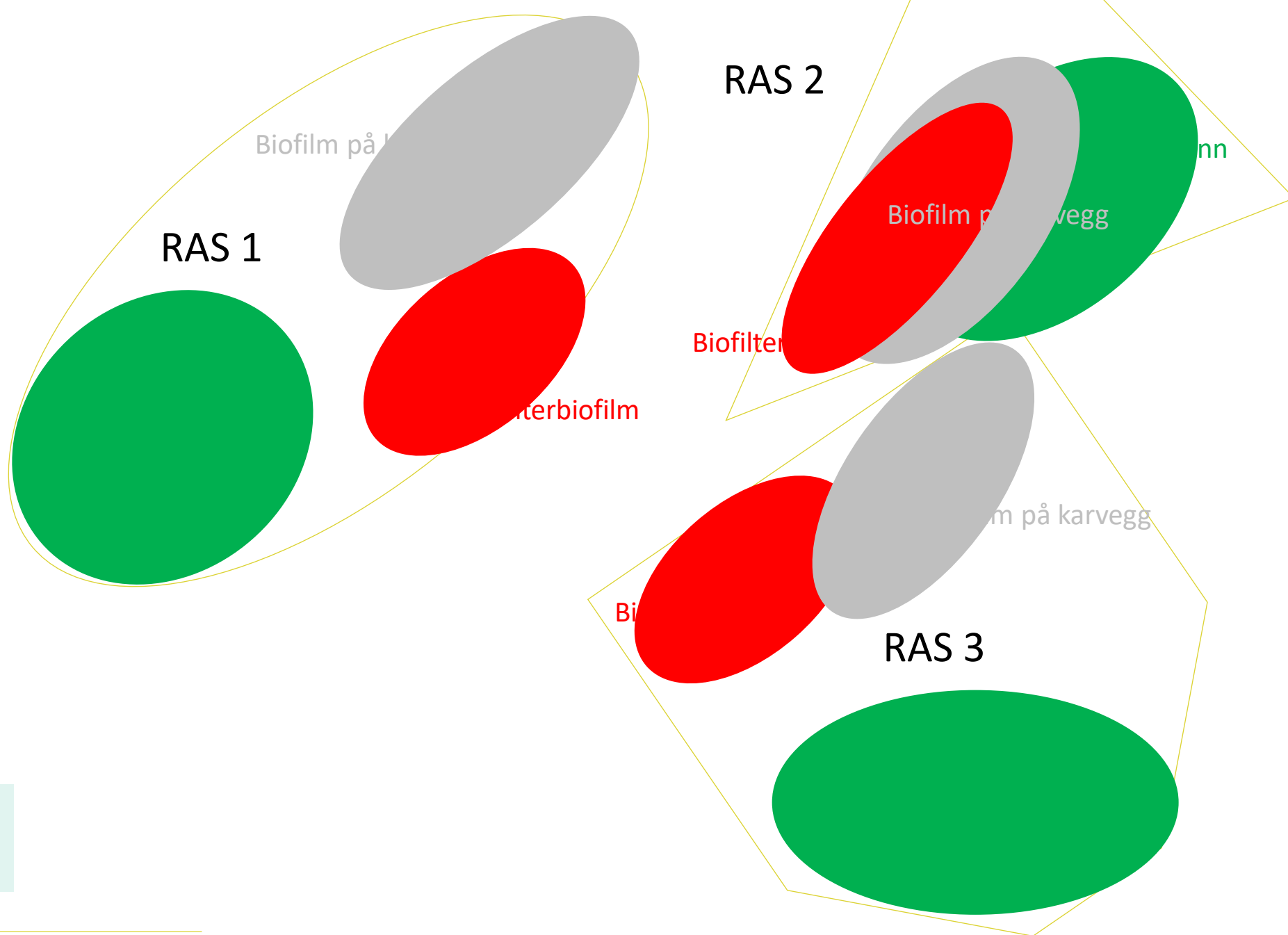
Antall bakterier (CFU)

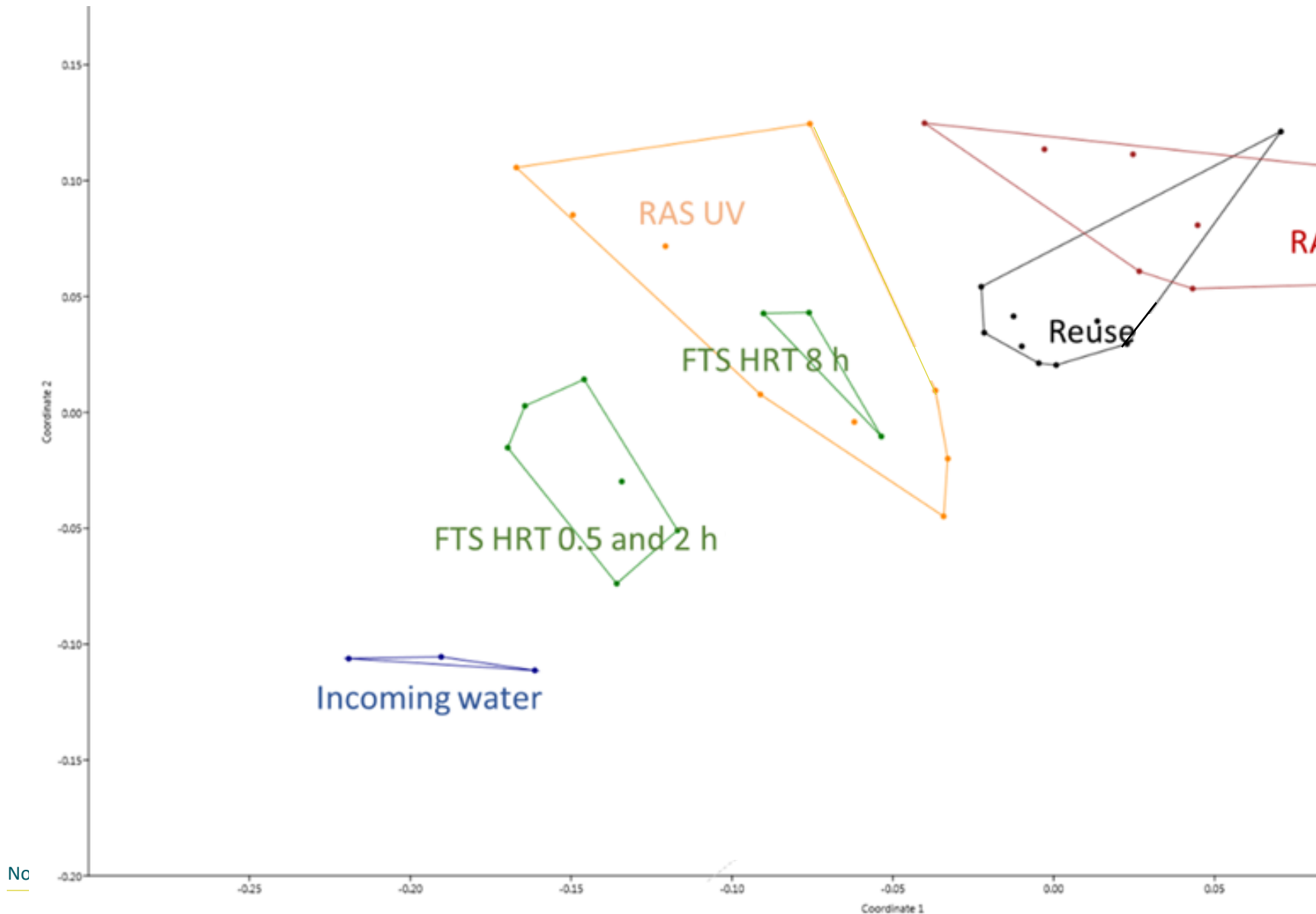
MonMic

- Bakterieprofil i vann og biofilm i 5 kommersielle RAS annenhver uke i over 15 mnd
- Bakterieprofilen er forskjellig mellom RAS, alle med god produksjon
- Relativt stabilt «fingeravtrykk»

PCoA (Principal Coordinates Analysis)
Metode for å visualisere likheter og ulikheter mellom data

Bakteriesammensetning påvirkes av design og drift

Samme inntaksvann og identisk systemdesign
Kjørt på 4 ulike måter

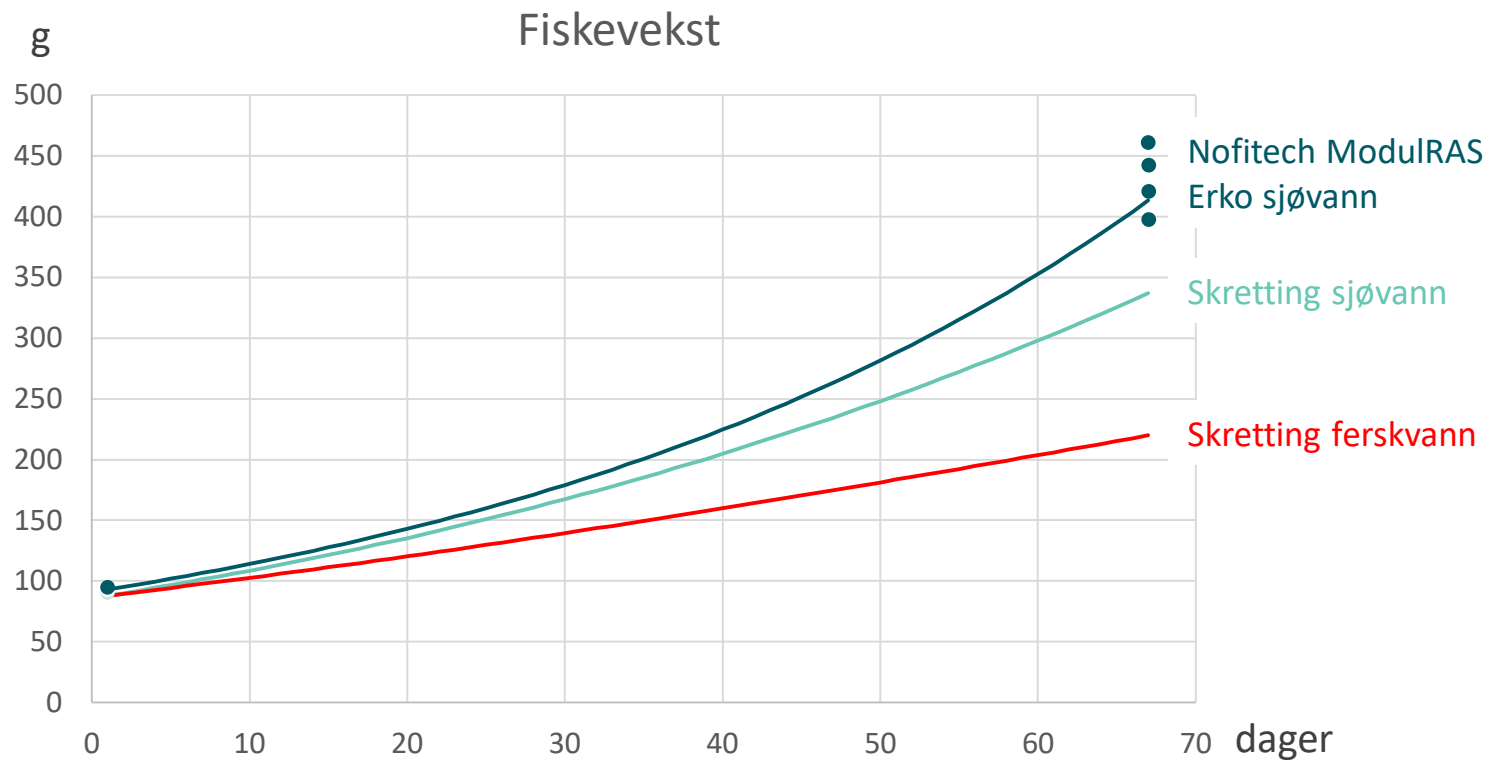
(Attramadal et al., in prep.)

Store postsmoltanlegg er en trend

Erko, Stord

Sjøvann gir god vekst av postsmolt

Generasjon vinter 2017-2018 Modul1

14°C

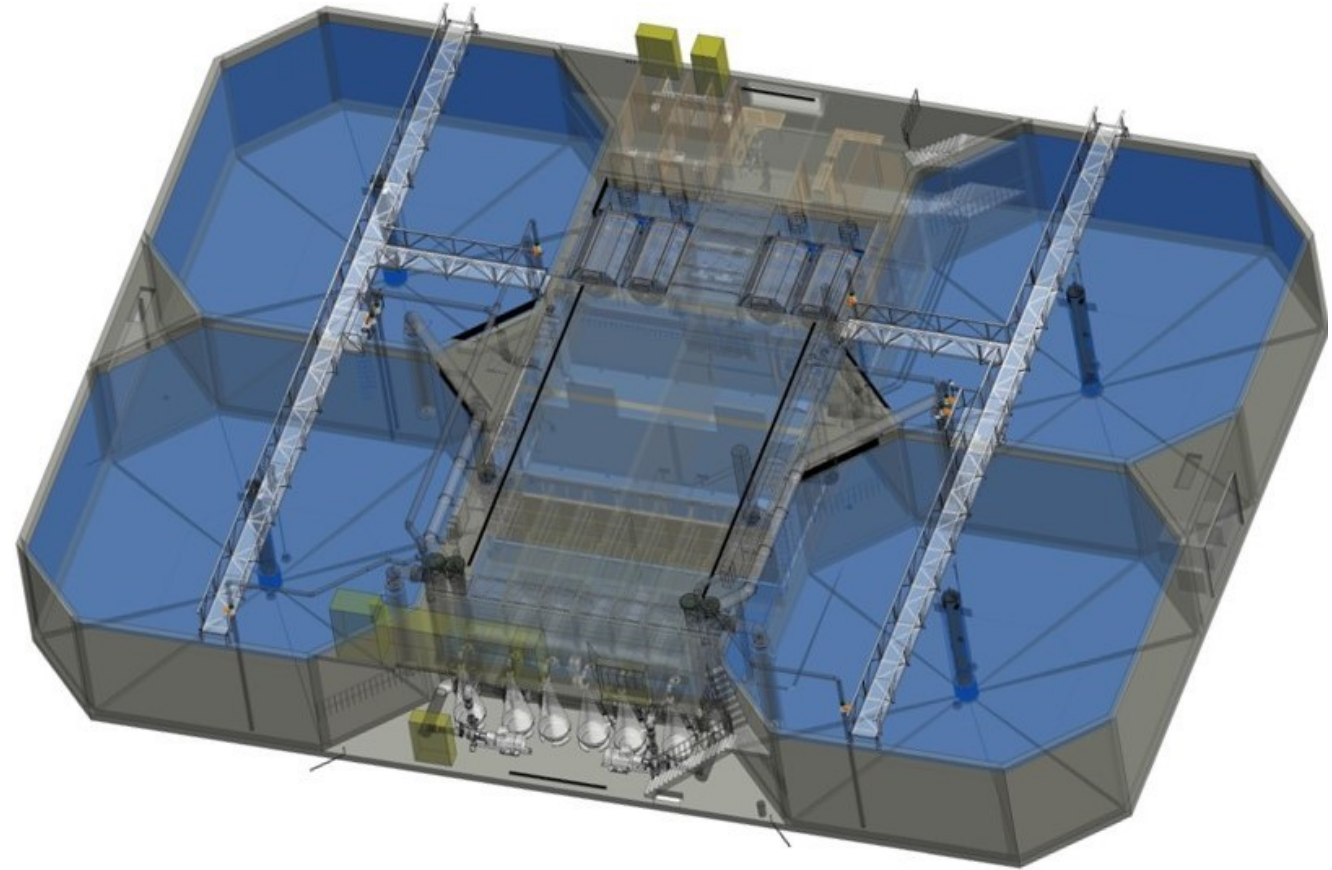
Snitt SGR: 2,28

Dødelighet: 0,5 %

For å utnytte vekstpotensialet på en trygg måte må man ta høyde for at sjøvann gir utfordringer man ikke har med ferskvann

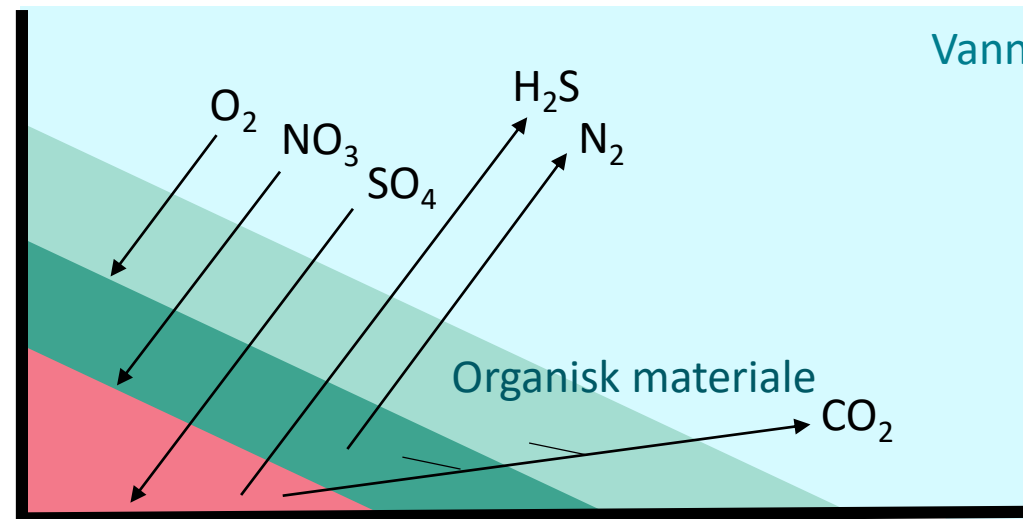
- CO₂-utluftingseffektivitet
- Biofiltereffektivitet
- Ozonering
- Smitte inn
- Korrosjon
- H₂S

- Setter høyere krav til sjøvannsanlegg!

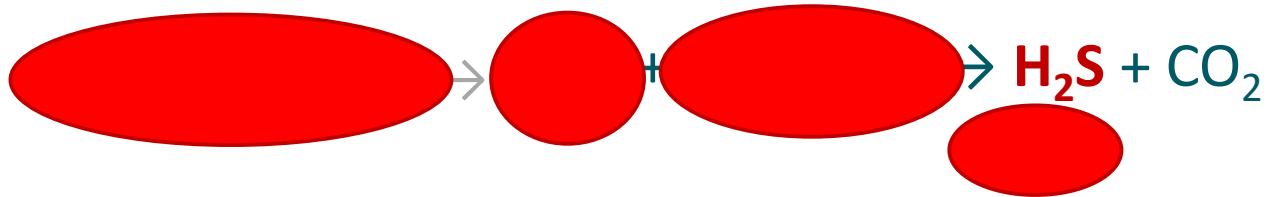
H₂S og sulfatreduserende bakterier (SRB)

Foretrukket rekkefølge for oksidering av organisk materiale:

1. **O₂** + Org. mat. → **H₂O** + CO₂ (Respirasjon)
- Uten O₂ → 2. **NO₃** + Org. mat. → **N₂** + CO₂ (Denitrifikasjon)
- Uten O₂ og NO₃ → 3. **SO₄** + Org. mat. → **H₂S** + CO₂ (Sulfatreduksjon)

Muligheter for å unngå produksjon av H₂S:

1. **Fjerne organisk materiale** (vannstrøm, hydraulikk, partikkelfjerning)
2. **Sørge for tilgang på oksygen eller nitrat** (tynn biofilm og unngå slam)
3. **Fjerne sulfat** (sjøvann 1000× mer sulfat enn ferskvann, membraner mulighet)
4. **Fjerne sulfatreduserende bakterier** (vanskelig siden det er mange arter)

Generelt om H₂S-hendelser

- Designfeil og driftsfeil
- Dødsoner, terskler, kroker, krappe rørvinkler
- Stillestående vann eller slam (som gir gass)
- For lav vannstrøm
- Mangel på hyppig flushing av rør
- Tilbakeslag av vann eller vannet kommer ikke ut der det skal
- For tykk biofilm
- Ikke nedvask av anlegget mellom fiskegrupper eller for lang tid mellom hver nedvask

Tiltak mot H₂S

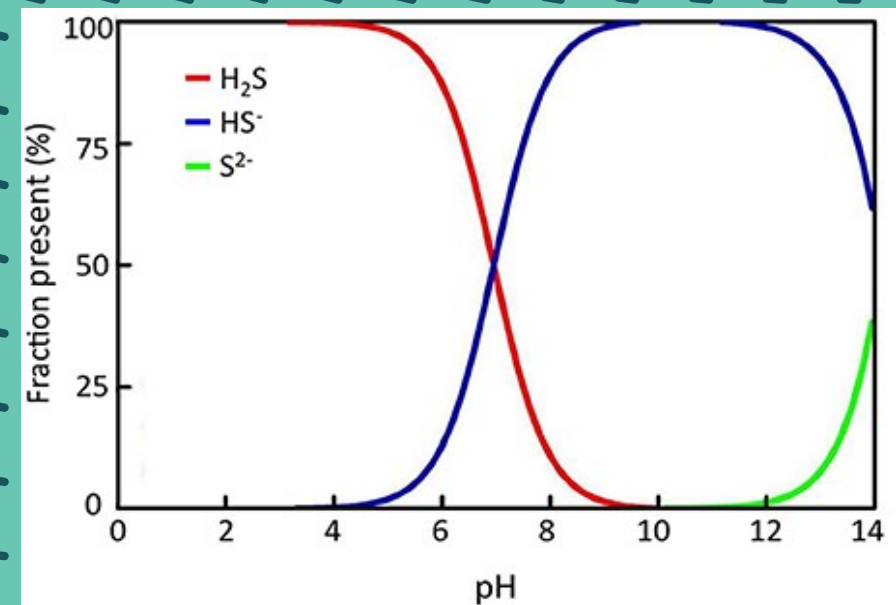
- Design:
  - *Glatte overflater*
  - *God karhydraulikk og vannhastighet i rør*
  - *Korte rørføringer*
  - *Ingen dødsoner eller terskler*
- Overvåking:
  - *H₂S-sensor*
  - *NIVAs passivmålere*
  - *Se etter slam og svarte områder*
- Drift:
  - *Opplæring av driftspersonell*
  - *Rutiner for vasking og flushing*
  - *Gode kontroll- og tiltaksplaner*

Nødprosedyrer ved mistanke om H₂S

- Finn kilden og stopp den uten å frigjøre mer
- H₂S-fritt vann fra annen kilde
- Oppretthold høy konsentrasjon av nitrat (> 40 mg/L)
- Justere pH for å redusere den giftige andelen
- Ta prøver av fisk og vann (akutt-fiskedød-koffert fra NIVA)

Nofitech

Kompakt og kostnadseffektiv modulRAS

Kari Attramadal

Leder FoU

+47 984 713 28 | kari@nofitech.com

Disclaimer

This presentation (the “Presentation”) has been produced by Norwegian Fishfarming Technologies AS (the “Company”) solely for information purposes, and is based on forward-looking statements regarding the Company’s current intentions, expectations and beliefs.

These forward-looking statements are subject to known and unknown risks, uncertainties and other factors beyond the Company’s control that may cause actual events to differ materially from any anticipated development. Although the Company believes that the expectations and assumptions reflected in the statements are reasonable, it cannot guarantee future results, performance or achievements.

As far as the Company is aware, the information in this Presentation is correct. However, neither the Company nor its Board of Directors or employees make any representation nor warranty (express or implied) as to the correctness or completeness of this Presentation, and accepts no liability arising (directly or indirectly) from the use of this Presentation. Thus, any reliance upon this Presentation and the information provided herein shall be at the sole risk of the recipient.

The information contained in this Presentation is subject to amendment and/or completion without notice.

